

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Voorzitter

Aan de Wetenschappelijke Klimaatraad (WKR)
T.a.v. de Voorzitter prof.dr.ing. J.W. Erisman
Postbus 20014
2500 EA Den Haag

Bezuidenhoutseweg 67
2594 AC Den Haag
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T 070 318 20 00

E voorzitter@tweedekamer.nl
I www.tweedekamer.nl

Den Haag, 6 oktober 2026

Geachte heer Erisman,

In haar vergadering van 6 oktober 2026, heeft de Tweede Kamer, op grond van artikel 7.35 van het Reglement van Orde van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, besloten de Wetenschappelijke Klimaatraad advies te vragen over het spanningsveld tussen het Klimaatakkoord van Parijs en de handelsverdragen en handelsregels van de WTO.

In de bijlage treft u de vraagstelling aan.

Namens de Kamer vraag ik u aan dit verzoek te voldoen.

Met vriendelijke groet,

Thom van Campen
Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal

BIJLAGE 2

In een verkennend gesprek met de voorbereidingsgroep van de commissie BHO hebben medewerkers van de Wetenschappelijke Klimaatraad aangegeven dat de WKR de adviesaanvraag zowel inhoudelijk als qua capaciteit kan opnemen in haar werkprogramma.

De Wetenschappelijke Klimaatraad wordt verzocht inzicht te bieden in het spanningsveld tussen het Klimaatakkoord van Parijs (binnen het VN-verdrag inzake klimaatverandering) en de belangrijkste handelsverdragen en handelsregels van de WTO en verzoekt advies uit te brengen over hoe Nederland hier mee om kan gaan, met aandacht voor de volgende deelvraag: • Op welke manier vormen EU-handelsverdragen en WTO verplichtingen een belemmering of een kans voor het Nederlandse en Europese klimaatbeleid en het nastreven van de doelen uit het Akkoord van Parijs?

Deelvragen die de aandacht behoeven:

- Wat zijn de duurzaamheidsbepalingen (zoals ISDS) in de verschillende belangrijke handelsverdragen, Mercosur, CEPA, CETA en de handelsverdragen met India en Afrika en wat is de werking daarvan in de praktijk?
- Hoe verhouden de handelsverdragen en handelsregels van de WTO zich tot het Akkoord van Parijs en op welke wijze verhouden deze zich in juridisch opzicht tot elkaar wanneer bepalingen met elkaar op gespannen voet staan? Met aandacht voor de hiërarchie of nevenschikking van deze verdragen en de wijze waarop een juridisch geschil wordt opgelost.
- Welke mogelijkheden ziet de Wetenschappelijke Klimaatraad voor de Kamer, binnen het spanningsveld van handelsverdragen die een Europese aangelegenheid zijn en de eigenstandige positie van Nederland in klimaatverdragen?

Voorbeelden van positieve doorwerkingen van handelsverdragen en WTO-verplichtingen op klimaatbeleid:

- Brussels effect: EU-milieustandaarden (pesticiden, duurzaamheid, CBAM) werken via marktmacht door in derde landen. Wie op EU-markt wil verkopen, moet zich aan hoge standaarden houden. Dit tilt de ondergrens op wereldmarkt.
- Duurzaamheidsbepalingen in verdragen: Moderne EU-verdragen bevatten sustainability chapters met verplichting tot Parijsakkoord en ontbossingsbescherming. Formeel bindend, zij het zwak afdwingbaar. Voorbeeld: EU-Mercosur bevat expliciete ontbossingsdoelstellingen. Waar liggen juridische beperkingen en waar is ruimte voor beleidsmaatregelen op het gebied van voedselproductie, gewasbescherming en milieustandaarden?

Voorbeelden van beperkingen en negatieve doorwerkingen van handelsverdragen en WTO-verplichtingen op klimaatbeleid:

- Marktdruk tegengesteld aan klimaatdoelen: Tariefverlagingen in handelsverdragen verhogen handelsvolume van CO₂-intensieve sectoren (rundvlees, landbouw). Dit werkt klimaatdoelen tegen. • Voorbeeld: Mercosur-tarieven op Zuid-Amerikaans rundvlees stimuleren omvangrijkere importen, terwijl deze sector matig efficiënt is en ontbossing drijft.
- Handelsverdragen bevatten clausules die nationale beleidsvrijheid inperken. Tweede Kamer, vergaderjaar 2026–2027, 36 180, nr. 233 3
- Voorbeeld: ISDS, geschillenbeslechting die het mogelijk maakt voor bedrijven om klacht tegen een overheid te starten met grote financiële consequenties. In praktijk kan dit een chilling effect hebben. • Inconsistentie export-import: EU exporteert pesticiden met verlaagde tarieven, importeert vervolgens voedsel geproduceerd met dezelfde middelen. Beleid stuurt tegen zichzelf in.
- Zwakke afdwingbaarheid: Sustainability chapters hebben geen rechtspraak. Geschillen worden onderhandeld, niet opgelost. Handhaving ontbreekt praktisch. Voorbeeld: Mercosur ontbossing – geen sluitingsmechanisme als verplichting wordt geschonden